

ཨ་མདོ་ཁ་སྐད་ཆིག་མཛོད

安多口语词汇

ངག་དབང་ཚུལ་དར་གྱིས་བསྒྲིགས། ।

阿旺·却太尔 编

西北民族学院少语系

ཨ་མདོ་ཁ་སྐད་ཆེག་མཛོད
安多口语词汇

ངག་དབང་ཚས་དར་གྱིས་བསྐྱེགས། ।

西北民族学院少语系

1980年12月

说 明

这部安多藏语口语词汇，是学习安多藏语口语的参考书。是在1954—1961年间，给我院语文系藏文专业班同学授课时逐渐积累编纂成册，专供学习安多藏语口语的汉族学生用的。这部词汇以日常生活用语为主、适当选录了一些民间常用的成语、短语、科技术语，增补了一定数量的新词术语，共有五千多词条，按藏文字母次序排列成册。关于词性：即名词、动词、代词、形容词、数词、量词、付词、成语、短句等，均用汉文注在括号里面，词义注释也暂用汉文注解。凡有时态变化的动词，以藏语习惯的时态变化注明，有的动词与书面语的动词相同，有的因带有口语特点，不完全一致，则侧重于口语的表现形式。

在安多藏语口语中常用的古词，如：མི། མི། མི། སྤྱུག་གྲ། སྤུ་སྤྱུ། 等词，仍用古词，而不用 མི། མི། མི། སྤྱུག་གྲ། སྤུ་སྤྱུ། 但在括号中一一注明原文。关于两个音节构成的名词，如：ཤོ་བ། ཏུ་བ། ཟོ་བ། ཟོ་བ། ལུ་བ། མོ་བ། ལུ་བ། 等等，均按口语习惯缩写成一个音节，如：ཤོ། ཏུ། ཟོ། ཟོ། ལུ། མོ། 另外如 ཕུར་བ(ཆུར་བ)། དར་བ། ཟོར་བ། 等口词尾，仍用口语说法，用 ར 字而不用 བ 字，如：ཕུར་ར(ཆུར་ར)། དར་ར། ཟོར་ར།

关于 ལ་དྭ 的 སྤ་ཏུ་ཏུ་ན་ལ 与十个后加字的添接规律，未按 ས་སྤ་ག་བ་ད་ཏུ་ག་ཏུ། ད་དྭ་ན་མ་ར་ལ་ཏུ། 的添接法，而采用 རིས་འཇུག་རང་འབྲུལ་མཐའ་ལ་སྤ་བ། 的添接法。在十个后加字中除 ད་ལ་ས 三个字外，其它七个后加字的后边添接与本后加字相同的字。如：

ཐུག་གུ་ཁུར། རྩང་ང་གོག ལྷན་ན་དང་། ཚབ་བ་ཞོག རིམ་མ་སོང་། བདའ་ལ་དང་།
ཡར་ར་སོང་། 在ད后加字的后边加ལ字，如：སྤྲོད་ལ་སོང་ས། འབྲིད་ལ་
གོག ཐེད་ལ་སོང་ས། 在ས后加字的后边加ལ字，如：ལྷན་ལ་གོག རྩམ་
ལ་དང་།

带有元音词的后加字ལ，一般发ས音。如：ཉུལ། འཚུལ།
ཐྱུལ། གསུལ། རུལ་བ། གསོལ། 但有的不发ས音，如：སལ་བ། རྩ་སལ།
ཁོལ་ཁོལ། ཐོས་སལ། འབུལ་བ། 没有元音的词的后加字ལ，在一般
情况下不发ལ音，如：བལ། མེ་རྟག་འབལ། ཚལ། ཡལ་སོང་། རལ་གྱི
གསལ་གྱི། གསལ་གྱི མི་གསལ་གྱི 等等。

ཟག 这个字的本义是刺入；刺戳，但在口语中常用于词
尾，作表示动作完成的语助词用。如：བཤད་དང་ཟག ལས་དང་ཟག
འབྲུང་དང་ཟག བལྟས་དང་ཟག རིག་དང་ཟག 等和དང字连用。另外ཟག的
用法，与书面语的ཞིག་ཅིག་གིག的用法相同，为数量词。如：
མི་ཟིག་ཡང་ག། (来了一个人) ཉུ་ཟིག་ཡང་གྱི (有一匹马) ལུག་ཟིག་བཤས་ག།
(宰了一只羊) མང་ང་ཟིག་ཡང་གྱི (有很多) ཉུང་ཉུང་ཟིག་འབྲུང་། (少少喝
一些)。

在口语中发轻音的字的下面打有=号，如：རྩན་ཅན་ལ་ས།
.....ཐོབས་དང་ཟག ཡར་ར་སོང་། ཡར་ཕྱིན་ཁྱོས། 等等，作词尾的གྱི和
གྱི按ཨ་ཡིས་ཨ་ཡི་མིང་མགའ་དང་། མ་ཡིས་མ་ཡི་མིང་མགའ་དང་། 来添接的。如：
ཡོད་གྱི མེད་གྱི སྤ་གྱི ཚག་གྱི བཟང་གྱི ཐུན་གྱི

本书所选的词汇、短语、语法虚词等都是口语，请同学
们在行文时不要当作书面语录用。

为了欢庆我院建校三十周年，对这部词汇稍作修改，供内部参考用。由于编辑水平和时间关系，无论在选词、注释词义、编排次序等方面，都存在着不少缺点或错误，希望读者予以指正，以便以后再行修订。

编 者

1980年10月

དྲུག་ཆག

ཀ	(1)
ཁ	(32)
ག	(76)
ང	(133)
ཅ	(145)
ཆ	(157)
ཇ	(178)
ཉ	(186)
ཏ	(202)
ཐ	(222)
ད	(235)
བ	(280)
པ	(308)
ཕ	(319)
བ	(339)
མ	(368)

୪		(402)
୫		(412)
୬		(439)
୭		(448)
୮		(449)
୯		(464)
୧୦		(480)
୧୧		(485)
୧୨		(505)
୧୩		(526)
୧୪		(546)
୧୫		(561)
୧୬		(582)
୧୭		(588)

ཀ

ཀ་ཁ། 〔名〕字母。བོད་ཡིག་སྐབ་ན། འགྲོ་འགྲོ་ཀ་ཁ་
སྐབ་དག་ནི་རེད།

ཀ་ཁ་བ། 〔名〕初学藏文者；初学字母者。འདི་ཚེ་ས་མའི་
བོད་ཡིག་སྐབ་ཀྱི་ནི་ཀ་ཁ་བ་རེད།

ཀ་ར། 〔名〕糖。ཚོང་ཁང་ནང་ན་ཀ་ར་སྤྲོད་གི་རིགས་
འདྲིམས་ཡོད་ཀྱི

1. རྩེལ་ཀ་ར། 〔名〕冰糖。བྱིད་རྩེལ་ཀ་ར་ན།

2. རྩོ་ཀ་ར། 〔名〕冰糖。ངས་རྩོ་ཀ་ར་མི་བྲ།

3. ཁངས་ཀ་ར། 〔名〕白糖。ཁྲིའི་ལག་ན་ཁངས་ཀ་ར་ཞི་
ཡོད་ཀྱི

4. བྱེ་མ་ཀ་ར། 〔名〕沙糖。བྱེ་མ་ཀ་ར་མེད་ཀྱི་རྩེལ་ཀ་
ར་ཉ།

5. ཀ་ར་ནག་པོ། 〔名〕红糖。བྱེ་མ་ཀ་ར་མེད་ན། ཀ་
ར་ནག་པོ་ཉ།

6. ཀ་ར་གོ་རེ། 〔名〕点心。བྱིས་ཀ་ར་གོ་རེ་ན།

ཀ་ར། (ཀ་བ) [名] 柱子。 ཁྱིམ་ཀ་ར། ཆོན་ཐག་ཆང་
མ་ཁལ་ཐོག་ག་ཞོག

ཀ་མེད། [副] 无法；没有办法。 མི་འགྱུ་ཀ་མེད་བྱང་ན་
འགྱུ་དགོས་དེ་མིན་ཏ་མི་འགྱུ།

ཀ་ཀོ་ལ། [药名] 草果。 ཀ་ཀོ་ལ་འབྲུང་ན་རླུང་ནད་ལ་
ཡན་ན།

ཀ་རྩ། [名] 柱石。 འདི་ན་ཀ་རྩ་གཉིས་མིན་ཏ་མེད་གི

ཀ་ཏྲ་ར། —ལན་དབའ [名] 脸盆。 ཀ་ཏྲ་ར་ནང་ང་ཁུ་
རྒྱགས་ཀ་ཁ་ལག་བྱས།

ཀ་མདོ། [地名] 甘都。 ཁྱོད་གང་གི་ཡིན། ང་ཀ་མདོ་གི་
ཡིན།

ཀ་རིང་། [名] 尕让(地名)。 ཁྱོད་ཀ་རིང་གི་ཡིན་ན། ཡིན།

ཀ 判断语气。如 ཡོད་ཀ ལན་ཆགས་མེད་ཀ

ཀར་ཆག [名] 目录。 དཔེ་ཆ་འདི་གི་ཀར་ཆག་གང་ན་
ཡོད་གི

གི 作形容词、动词语尾用。如： ཤེས་གི། ཐུབ་གི ཡོད་གི
ཡགས་གི

གི་འདེབས། [动] 喊；叫。 ཁྱིམ་སྐང་ང་ཤོག་ཟེས་གི་ཐོབས།

ཀེའུ། [名] 韭菜。ཀེའུ་གང་ན་བཙུང་གྱི་ཡོད་ཀི།

ཀུ་རེ། [名] 玩笑。ངས་ཁྱོད་ལ་ཀུ་རེ་ཙེ་ནི་ཡིན།

ཀུ་ཀུ་ཤ། [名] 搪瓷器。འདི་ཀུ་ཀུ་ཤ་གི་སྒྲུབ་མ་རེད།

ཀུན་པོ། [名] 大家。ཁྱི་བདག་ཀུན་པོ་དག་ལ་ནས་ངལ་རྩལ་ལ་ཞུགས་ནི་རེད།

ཀྀང་རུས། [名] 骨头架(形容人瘦。)ཁྱི་འདི་ན་ནས་ཀྀང་རུས་འདྲ་མ་ཟིན་གི་ལྷག་སང་བྱུག།

ཀོ་བ། [名] 皮革。ཁྱོད་ཀོའོ་བཙུང་གྱི་ཡོད་ཡོད།

有时省掉བ只写ཀོའོ‘字，含义不变：专指牛、马、驴、

骡等牲畜的皮子。如：རྟ་ཀོའོ་ཐང་ཀོའོ།小皮子叫བགས་བ།

ཀོ་ཟ། [名] 泡皮桶(熟制皮革用具)。ཀོའོ་ཐངས་སྤྱད་པའི་ཀོ་ཟ་སྤྱ་ཆང་ན་ཡོད།

ཀོ་གྲ། [名] 皮船；皮筏子。ཁྱས་ཀོ་གྲའི་ནང་ང་བསྐྱད་ལས་གང་ང་འགྱོ་གྱི།

ཀོ་ཏམ(ཀོ་ལྷམ) [名] 皮鞋；皮靴。ཁྱས་ཀོ་ཏམ་འདི་གང་ནས་ཉོས་ནི་ཡིན།

ཀོ་བྲག [名] 皮包。ཁྱས་ཡི་གེ་འདི་ངའི་ཀོ་བྲག་གི་ནང་ང་བསྐྱས་ལ་ཐོངས།

ཀོ་བྱམ། 〔名〕皮套；皮子的包皮。དཔེ་ཆ་འདི་ཀོ་བྱམ་ཀྱང་
ཡོད་ཀྱི།

ཀོའ་དུའ་བྱག 〔短〕熏皮子。 དམ(ལྟམ)འདེབས་ཀིས་
ཀོའ་དུའ་བྱག་ཀོ་གི།

ཀོའ་མཉེས། 〔句〕揉皮子。 ཁྱོད་ཀོའ་མཉེས་ཨེ་ཤེས།

ཀྱང་ཇོ། 〔名〕公主。ཀྱ་བཟའ་ཀྱང་ཇོས་ཐོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་
དར་ཀྱས་སུ་བཏང་ནི་རེད།

ཟང། 〔名〕顶上。 ཁྱེད་རོགས་པ་ཁང་པའི་ཟང་ན་བཟུང་
ཡོད་ཀྱི།

ཟང་པ། 〔名〕脑子(指思想)。མྱི་འདི་གི་ཟང་པ་(བསམ་པ)
བཟང་གི།

ཟང་པ་ཁོས་ཀྱི 〔短〕脑子痛。 ངའི་ཟང་པ་ཁོས་ཀྱི།

ཟང་པ་དཀྱགས་དང་བྱག 〔短〕头脑混了。 དེ་རིང་ད་
ངའི་ཟང་པ་དཀྱགས་དང་བྱག།

ཟང་པ་མེད་ཀྱི 〔短〕没头脑；没脑子(指头脑不清楚的)。
མྱི་འདི་ཟང་པ་མེད་ཀྱི།

ཟུང་། 〔名〕河流。 ཅུ་ཟུང་མང་པོའི་ཅུ་འདྲིས་ནས་ཅུ་ཆེན་
གི་ལོག་སང་།

དཀའ་གི་〔形〕困难。མ་སླབ་ན་ཤེས་ཏུ་དཀའ་གི་

དཀར་པོ་〔形〕白；白色。ཁྱོད་ཡི་གེ་ཤོག་གུ་དམར་པོ་ཤོག་
ག་མ་འབྲི། དཀར་པོ་ཤོག་ག་ཕྱིས།

དཀའ་བྱུང་། 〔形〕吃苦；苦行。མྱ་འདི་དཀའ་བྱུང་ཅན་
ཟིག་རེད།

དཀར་ཆག་同 ཀར་ཆག་〔名〕目录。དཔེ་ཆའི་དཀར་ཆག་
ཐོར་མེད་ཀི་ཡོད་ཀི་

དཀར་ཁྱུ། 〔名〕奶；乳汁。དོ་ཆོགས་ཀི་རྩ་ཨེ་བཟང་གི་
དཀར་ཁྱུ་ཨེ་མོད་ཀི་

དཀར་མེ། 〔名〕灯盏；油灯。དཀར་མེ་ཤོག་ག་མེ་དྲོག་
ཆགས་དང་བྱག་

དཀར་ཤག་སེ་ཡེད་ཀི་〔形〕白登登的。ཁང་པའི་ནང་ང་སློག་
སློན་མང་ན་གིས་ནང་ང་སང་ན་དཀར་ཤག་སེ་ཡེད་ཀི་

དཀར་ཏང་སེ་ཡེད་ཀི་〔形〕亮堂堂的。ཁང་པའི་ནང་ང་
སློག་གི་དཀར་མེ་དཀར་རས་དཀར་ཏང་སེ་ཡེད་ཀི་

དཀར་ཡོལ། 同 ག་ཡུ་〔名〕碗。ཁྱོས་དཀར་ཡོལ་ལོངས་
ང་ཇ་འབྲུང་།

དཀར་ཁྱན། 〔名〕大碗。ངས་ཐུག་པ་དཀར་ཁྱན་ཟིག་གི་

ནང་ང་དོ་འཕུང་དང་ང།

དཀར་ཁྱུང་(དཀར་ཁྱུང་) [名] 白花。 འདི་མེར་ཁྱུང་མ་རེད།
དཀར་ཁྱུང་རེད།

དཀར་ཁྱུང་། [名] 天窗。 མྱེ་ཁང་འདི་ནི་ནང་ན་དཀར་ཁྱུང་
མེད་ཀྱི

དཀར་གསུམ། [名] 三白。 ལོ་ལོ་མ་མར་གསུམ་པོའ་དཀར་
གསུམ་བེར་ནི་རེད།

དཀར་དྲི། [形] 白脸；白色的。 མྱི་ངོ་དཀར་དྲི་ཅན་པོ་དེ་
གང་གི་མྱི་རེད།

དཀར་ལས་བཞོ་བཞིག [成语] 妇女的工作（指牧区妇女挤
奶、打酥油等工作）。 ཁྱུང་གི་ཨ་ཆེ་དཀར་ལས་བཞོ་བཞིག་
ག་ཨ་བཟང་གི

དཀོན་པོ། [形] 缺少；稀少。 རི་དྲགས་བཅེ་རུ་རི་རྩ་དཀོན་
པོ་བྱག་ཡན་ནི་རེད། ལག་ག་ཡང་རྒྱ་མ་རེད།

དཀོན་གྱི། [形] 缺少；缺乏。 རོ་ཆོགས་ཆར་རྒྱ་དཀོན་གྱི་
ཆང་མས་ཐན་པ་འགོག་དགོ་གི

དཀོན་པོ་བྱག་མ་རེད། [短] 不缺少。 དེང་སང་རྫོ་ལྷགས་
དཀོན་པོ་བྱག་མ་རེད།

དཀྱིས (དཀྱིལ) [方位名词] 中央；中心；中心的。

དཀྱིས་ན་ཡོད་ཀྱི

དཀྱིས་མ། [名] 中间的；中心的。 དཀྱིས་མ་ཡོད་ན་མི་

སྲ་མཐའ་ལ་ཞོག

དཀྱིས་ཚད་མོ། 同上 དཀྱིས་ཚད་མོ་གན་སུ་རེད།

དཀྱིས་མཚུག [名] 中指。 ངའི་དཀྱིས་མཚུག་ཁོས་(ཁོལ་)གི

བཀག་དང་བྱག [短] 扣留下了；阻挡住了；阻塞住了。

1. སྤྱི་བདེ་ལས་ཁྱེད་ཀྱིས་བཀག་དང་བྱག

2. ལམ་ནས་བཀག་དང་བྱག

动词变化： དགག་ འགོག་ བཀག་ ཁོགས།

བཀག་འགོག [名] 阻挡。 དེང་སང་ས་གང་ང་སོང་ན་ར།

བཀག་འགོག་མེད་ཀྱི བཟང་གི

བཀང་། [动] 使满；倒满。 ལྷགས་མོའུ་ཁུ་གིས་བཀང་

གི་ཁུག

动词变化： དགང་། འགོངས། བཀང་། ཁོངས།

བཀད། [动] 开；开放。 མེ་ཉླག་བཀད་དང་བྱག

动词变化： དགད། འགད། བཀད།

བཀད། [动] 裂开；爆炸。 ལག་འཕྲུལ་བཀད་ཁྱུ་རེད།

动词变化: འགད། འགས། བགད། ཁྱོས།

བགན། 〔动〕仰卧；躺。 ཁུ་ནང་གི་ཉ་གི་ནས་ཕྱིར་བགན་
ན་ལྷག་གིས་བསྐད་ཡོད་ཀྱི།

བགབ། 〔动〕盖上；遮盖。 ཁྱོས་དཔེ་ཆའི་ཐོག་ག་ལག་
ཕྱིས་བགབ་དང་བྱག

动词变化: དགབ། འགེབས། བགབ། ཁྱོབས།

བགའ། 〔名〕命令。 ཐུལ་སྲིད་སྱི་ཁྱབ་ཁང་གི་བགའ་གོང་
བཀུར་ཡས་དགོ།

བགའ་དྲིན་ཅན། 〔形〕有恩的(恩人)。 ཁྱི་དེ་བགའ་དྲིན་
ཅན་ཟིག་ཡིན།

བགའ་དྲིན་ཆེ། 〔短〕谢谢；恩情大。

1. ཡ་ཡ་བགའ་དྲིན་ཆེ། 2. ཁུ་ཆོའ་སྱིད་པ་ཡང་ན་
འདི་དང་གི་བགའ་དྲིན་རེད།

བགའ་བརྒྱན། 〔名〕责骂(敬语)。 ཁྱོང་གིས་བགའ་བརྒྱན་
གནང་ན་ཐང་།

བགའ་ཞོག། 〔名〕公函；指令。 ཁྱོའི་ལག་ན་གཞུང་གི་
བགའ་ཞོག་ཡོད་ནི་རེད།

བགའ་འབྲུར། 〔名〕甘珠尔(经名)。 དཔེ་མཛོད་ཁང་ན་

བཀའ་འགྱུར་ཆར་གཅིག་ཡོད།

བཀའ་ཆེམས (ཞལ་ཆེམས—ཁ་ཆེམས) [名] 遗嘱

(敬语)。ཕ་མའི་བཀའ་ཆེམས་ཡོད་ནི་རེད།

བཀས་སྤང་། [短] 裂开了；爆炸了。 ཁ་བཀད་ལས་

བཀས་སྤང་བྱུག

动词变化： དགས། འགས། བགས། ཁྱོས།

བཀར། [动] 分开；区别开。 ལྷག་དཀར་ནག་གཉིས་ཀ་

ཁ་ཁ་ཡས་བཀར་རས་བཞག་ཡོད།

动动变化： དགར། འགར། བགར། ཁྱོར་ར་ཐྱོངས།

བཀལ། [动] 纺。 ཁྱིས་སྐྱད་པ་ཁོས (ཁོལ) ཡངས་བཀས

(བཀལ) ཀྱི་ཡོད།

动词变化： དགལ། འཁལ། བགལ། ཁོལ།

བཀྱར་སྟི་ཡོད་དགོ། [短] 要有礼貌；需要尊敬(用的较少)。

འགྱལ་བ་ཡང་ན་བཀྱར་སྟི་ཡོད་དགོ།

གུས་བཀྱར་ཡས། [短] 尊重；尊敬。 དགེ་སློབ་གཉིས་

ཀས་ཕན་ཚུན་གུས་བཀྱར་ཡོད་ན་སྟེ།

བཀོད་པ། [名] 办法；计谋；计策；措施。 (ཁ་བཀོད་

པ — སློབ་བཀོད་པ) ཁྱིས་སློབ་སྦྱང་གི་སློབ་བཀོད་པ་ཨི་

འཐེན།

བཀོལ། 〔动〕使；雇用；使役。 1. མྱིས་མྱིའ་གཡག་ག་
བཀོལ་ན་མི་འགྲིག་གི 2. གཞུང་གི་ཅ་ལག་བཀོལ་དུས་
སེམས་རྒྱང་ཕྱིས།

བཏུགས། 〔动〕举起；揭起；掀起。 བང་ང་ཡང་དུས་།
སྒྲ་ཡལ་ཡར་ར་བཏུགས་དགོ།

动词变化： འཕྱོག འཕྱོགས། བཏུགས། བྱོགས།

བཀྲིག། 〔动〕缠；绑。 ཁོས་ལུག་ག་ཐག་པ་ཁ་གིས་བཀྲིག་
དང་བྱུག

བགྲ་ཁིས། 〔形〕吉祥；扎西(人名)。བགྲ་ཁིས་གང་གི་མྱི་རེད།

བགྲ་མི་ཁིས་བ། 〔短〕不好的；不吉祥的。 དེ་བགྲ་མི་
ཁིས་པ་བྲིག་རེད།

བགྲམ། (བགྲམ) 〔动〕散发了；散开。 དཔེ་ཆ་སེམས་
ཅན་ན་བགྲམས་དང་བྱུག

动词变化： དགྲམ། འགྲམ། བགྲམ། བྱོམས།

བཏུ (བཏུ) 〔动〕洗。 ཁྱིའི་ལག་ཁྱིས་ངས་བཏུ་གི་འདྲ།

动词变化： བཏུ། འཕུད། བཏུས། བུས།

དཏུག། 〔动〕搅；搅动。 ཞོ་ངཏུགས་ཀས་དར་ར་གི་བཏང་